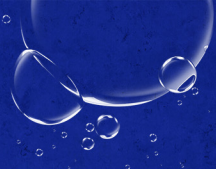

Bezpečně
v síti.cz

Nadace O₂

VÝZKUMNÁ
ZPRÁVA

Děti online.
Když rodič
netuší...

O₂

Tento projekt vznikl za podpory a .

PPF
NADACE

VOYO

Děti on-line. Když rodič netuší...

Autoři: Tereza Friedrichová (NMS), Eva Waldaufová (NMS), Kamil Kunc (NMS).
Konzultace výzkumného designu: Daniel Prokop (PAQ Research).

Obsah

1	Úvod do problematiky	3
2	Hlavní zjištění.....	4
3	Identifikace výzkumu.....	7
4	Metodologie.....	7
5	Detailní zjištění	8
5.1	Wellbeing dětí a užívání mobilu	8
5.2	Čas strávený na mobilu.....	10
5.3	Rodičovská kontrola.....	12
5.4	Aktivity na mobilu.....	13
5.5	Placení za online hry.....	16
5.6	Nebezpečí na internetu.....	17
6	Segmentace	19
6.1	Ostražití průzkumníci.....	19
6.3	Ostražití nadšenci	19
6.3	Rizikovní průzkumníci.....	20
6.4	Rizikovní nadšenci.....	20
7	Faktory ovlivňující štěstí dítěte.....	21
	Kontakty	23

1 Úvod do problematiky

Od roku 2010 začal dramaticky narůstat počet dětí, které jsou samy se sebou nebo svým životem nespokojené. Děti, a zejména pak dívky, také o dost častěji než před rokem 2010 zažívají pocity jako “Jsem neúspěšná/ý”, “Život mi často připadá bezvýznamný”, “Neumím nic udělat správně” či “Hodně se strachuji”. S přelomovým rokem 2010 se například u dětí ve Spojených státech a Spojeném království pojí nárůst depresí, jejichž počet se mezi roky 2010 a 2020 zdvojnásobil¹. Vědci často tento vývoj spojují s významným nárůstem využívání mobilních telefonů dětmi. Přestože část vědecké obce s těmito závěry nesouhlasí, je stále jasnější, že zvyšující se využívání mobilních telefonů koresponduje s rozvojem řady negativních faktorů. Kromě již zmíněného nízkého sebevědomí a nárůstu depresivních epizod se objevují například i problémy se zvýšenou impulzivitou, zhoršené kognitivní funkce, závislost na sociálních sítích či plachost².

Proto se Nadace O2 rozhodla ve spolupráci s NMS Market Research podrobně zaměřit na současnou situaci dětí ve věku 8–15 let. Cílem výzkumu bylo především zjistit, jak dlouhou dobu děti tráví na mobilním telefonu, co a jak často na mobilním telefonu dělají a nakolik rizikové je jejich chování, tj. zda sdílí osobní fotografie (ať už jsou to selfies, nebo fotky z okolí domova), zda se na mobilu setkaly s šikanou, zda by dokázaly rozpoznat podvržené internetové stránky atd. V rámci výzkumu jsme mezi sebou také porovnali děti z klasických škol s dětmi, které navštěvují O2 školy.

Výzkum zároveň na všechna témata pohlíží také optikou rodičů a zjišťuje, zda rodiče mají o aktivitách svých dětí na mobilu a internetu přehled, či nikoliv. Cílem výzkumu nicméně nebylo pouze popsat chování dětí, ale rovněž analyzovat faktory, které ovlivňují spokojenost českých dětí. Poslední analytická kapitola závěrečné zprávy se proto věnuje wellbeingu dětí ve vztahu k faktorům, jako je míra využívání mobilního telefonu, množství sportovních aktivit či vztah s rodiči.

---

¹ Burn–Murdoch, J. (2023). Smartphones and social media are destroying children's mental health: Evidence of the catastrophic effects of increased screen-time is now overwhelming. Financial Times.

² Wacks Y and Weinstein AM (2021) Excessive Smartphone Use Is Associated With Health Problems in Adolescents and Young Adults. Front. Psychiatry 12:669042. doi: 10.3389/fpsy.2021.669042

2 Hlavní zjištění

Jaká je tedy situace v českých domácnostech ve vztahu k digitálnímu chování dětí? Ukázalo se, že rodiče nemají jasný přehled o chování dětí na internetu. Například do jisté míry podceňují, jak moc děti žijí digitálně. Rodiče v průměru předpokládají, že děti tráví na mobilu necelé tři hodiny denně (2 h 57 min). Ve skutečnosti ale děti na mobilu tráví průměrně o půl hodiny déle. U starších dětí je pak odhad rodičů ještě nepřesnější – děti ve věku 14 až 15 let tráví na mobilu v průměru o hodinu déle, než si myslí jejich rodiče.

Drtivá většina rodičů (94 %) dětí ve věku 8 až 9 let je přesto přesvědčená, že ví, co jejich děti na internetu dělají. S rostoucím věkem dítěte však kontrola rodičů slábne. Někteří rodiče například nastavují denní limity, a to zejména u mladších dětí. V rámci výzkumu tři pětiny dětí ve věku 8 až 11 let řekly, že mají stanoven limit. Ve věkové skupině 14 až 15 let však měla denní limit jen jedna pětina dětí. Denní limit používání telefonu mají častěji nastaveny děti, které sportují. Aktivní děti navíc obecně tráví na

mobilu o třetinu méně času než děti neaktivní, v případě dětí z O2 škol jde pak až o polovinu méně času. Sportovní aktivita má navíc jasný dopad na štěstí dítěte. Děti, které sportují, se často cítí výrazně šťastnější než děti, které sportují málo nebo vůbec. Sportovní aktivita má tedy řadu pozitivních dopadů. Současně je ale dobré si uvědomit, že sportovní aktivita může nepřímo odrážet i jiné faktory, jako jsou například sociální postavení, dobré rodinné zázemí nebo aktivní zájem rodičů o vývoj dítěte.

MÍRA VYUŽÍVÁNÍ MOBILNÍHO TELEFONU

**Děti z O2
Chytrých škol**

- Tráví na mobilu více času
- Dělají na mobilu více aktivit denně

**Děti z
populace**

Žáci O2 škol se od reprezentativní populace dětí v Česku liší zejména v digitální oblasti. Žáci O2 škol např. denně tráví na mobilu více času a nejsou v takové míře omezováni denními limity. Současně i jejich rodiče mají nižší povědomí o tom, co jejich děti na internetu dělají. Pouze dvě pětiny žáků z O2 škol ve věku 12 až 15 let si myslí, že jejich rodiče ví o tom, co dělají na internetu. V reprezentativním vzorku populace mají přitom přehled o online aktivitách svých dětí tři pětiny rodičů. Ačkoliv jsou děti z O2 škol aktivnější v digitálním prostoru, dbají současně více na své bezpečí na internetu. Žáci z O2 škol častěji chodí na sociální sítě a častěji chatují s kamarády než děti z reprezentativní populace. Méně často ale sdílí fotky či videa sebe sama (26 %) nebo svého okolí (19 %). Oproti obecné populaci se dvakrát více žáků z O2 škol domnívá, že by poznalo falešnou stránku na internetu. V tomto ohledu si věří přibližně 6 z 10 dětí z O2 škol a jen 3 děti z 10 v obecné populaci.

Děti z O2 Chytrých škol se na internetu chovají zodpovědněji.

- Méně často sdílí fotky a videa sebe samých
- Méně často sdílejí fotky a videa z okolí
- Častěji by poznaly falešnou nebo podvrženou stránku

Pro lepší pochopení chování dětí na internetu jsme děti rozdělili do čtyř skupin. Tato segmentace byla udělána na základě frekvence využívání mobilu a rizikovosti chování v online prostředí. Díky takovému rozdělení můžeme říct, že téměř čtvrtina dětí se na mobilu chová rizikově. Naopak tři čtvrtiny dětí postupují ostražitě.

Největší skupinu nicméně představovali *ostrážití průzkumníci*, kteří se chovají bezpečně a mobil používají příležitostně. *Ostrážití průzkumníci* tvoří více než polovinu dětí ve věku 8–15 let (56 %). Jedná se ale spíše o mladší děti. Bezpečně se na internetu chovají i *ostrážití nadšenci*, kteří tvoří další pětinu dětí. Na rozdíl od *ostrážitých průzkumníků* jsou ale *ostrážití nadšenci* podstatně aktivnější na mobilu a jedná se spíše o starší děti (14–15 let). V tomto ohledu se dá předpokládat, že z některých *ostrážitých průzkumníků* postupem času vyrostou *ostrážití nadšenci*. Vyšší aktivita *ostrážitých nadšenců* na mobilu ale současně vede k tomu, že oproti *ostrážitým průzkumníkům* mají více než dvojnásobnou zkušenost s kyberšikanou. Zatímco u *ostrážitých průzkumníků* se s ní setkalo jen 13 % dětí, u *ostrážitých nadšenců* to již bylo 31 %. Pozitivním zjištěním ale je, že ačkoliv mají

ostrážití nadšenci vyšší zkušenost s kyberšikanou, cítí se stejně množství z nich jako u *ostrážitých průzkumníků* (73 %) šťastně.

V rámci segmentace jsme pak identifikovali další dvě skupiny dětí. Každá z nich tvoří asi desetinu dětí a jsou typické rizikovým chováním v digitálním světě. *Rizikovní průzkumníci*, kterých je v populaci 11 %, využívají mobil příležitostně. V této skupině se často nacházejí chlapci a starší děti, zkušenost s kyberšikanou má 22 % z nich. Jen polovina dětí z této skupiny se cítí šťastně. Rizikové chování na internetu a vysokou aktivitu na mobilu pak kombinují *rizikovní nadšenci*. V populaci představují 12 % dětí a častěji to jsou dívky a starší děti. Pouze 55 % *rizikových nadšenců* se v životě cítí šťastně. Současně více než polovina z nich se osobně setkala s kyberšikanou (55 %).

Ze složení jednotlivých skupin vyplývá, že samotná ostrážitost a opatrnost při využívání digitálních technologií není zárukou, že se dítě s kyberšikanou neseťká. Zdá se, že se jedná o natolik zastoupený jev, že samotná zvýšená online aktivita vede k vyšší zkušenosti s kyberšikanou. Při kombinaci vyšší aktivity a rizikového chování pak má tuto negativní zkušenost každé druhé dítě. Pro eliminaci kyberšikany proto nestačí pouze vzdělávat žáky, ale je nutný širší přístup – se zapojením učitelů, rodičů i celých kolektivů.

3 Identifikace výzkumu

Výzkum *Děti on-line. Když rodič netuší...* provedla Nadace O2 ve spolupráci s výzkumnou agenturou NMS Market Research. Výzkumný design výzkumu byl konzultován s Danielem Prokopem z PAQ Research.

Nadace O2 od roku 2018 realizuje projekt O2 Chytrá škola, jehož cílem je naučit děti, rodiče i učitele, jak vhodně využívat technologie a zároveň být na internetu v bezpečí. Předkládaný výzkum představuje, jak děti využívají své mobilní telefony, a konfrontuje realitu s představami rodičů. Studie navazuje na výzkum Nadace O2 z roku 2018, která se věnovala tématu Rodič a rodičovství v digitální éře.

4 Metodologie

Výzkum byl proveden pomocí online dotazníkového šetření (metodou CAWI) ve sběrném prostředí aplikace CAWI NMS. Sběr dat proběhl v termínu od 28. dubna 2023 do 15. května 2023. Poté následovala kontrola a analýza datového souboru v prostředí statistického softwaru SPSS. Výzkum byl ukončen prezentací dne 31. května 2023.

Výzkumu se zúčastnilo 4 957 respondentů, kteří patřili do čtyř cílových skupin. První cílovou skupinou byli rodiče dětí ve věku 8–15 let. Jednalo se o reprezentativní vzorek 621 rodičů, kteří jsou respondenti Českého národního panelu. Druhou cílovou skupinu tvořily děti ve věku 8–15 let. Jednalo se o 407 dětí, jejichž rodiče jsou součástí Českého národního panelu. Třetí cílovou skupinou byli žáci O2 Chytrých škol ve věku 8–15 let. Celkem se do výzkumu zapojilo 3 076 žáků z O2 škol pomocí otevřené ankety a jejich věková struktura byla vážena na populaci všech dětí v Česku. Čtvrtou skupinou byla obecná populace Česka (1 000 respondentů), která byla referenční pro ostatní cílové skupiny. Obecná populace Česka, stejně jako reprezentativní vzorek dětí a rodičů, byla vybrána z Českého národního panelu metodou kvótního výběru. Kvótní předpis byl definován na základě pohlaví, věku, vzdělání, velikosti místa bydliště a kraje.

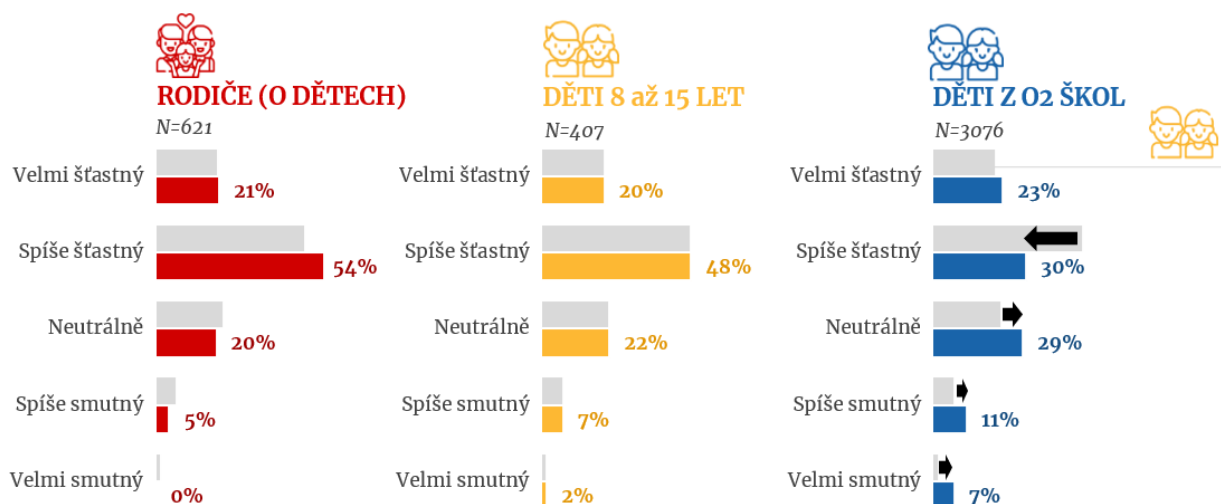
Pro potřeby výzkumu byl zkonstruován online dotazník, který obsahoval celkem 39 otázek. Dotazník byl členěn do šesti sekcí: 1. čas strávený na mobilu, 2. aktivity, které dítě dělá na mobilu, 3. kamarádi a šikana na internetu, 4. falešné internetové stránky, 5. utrácení za online hry, 6. kvalita života bez mobilu. Průměrná délka vyplnění dotazníku byla 20 minut. 90 % žáků z O2 Chytrých škol vyplnilo dotazník na počítači, děti a rodiče z Českého národního panelu dokončili dotazník v polovině případů na počítači, v druhé polovině na mobilu.

5 Detailní zjištění

5.1 Wellbeing dětí a užívání mobilu

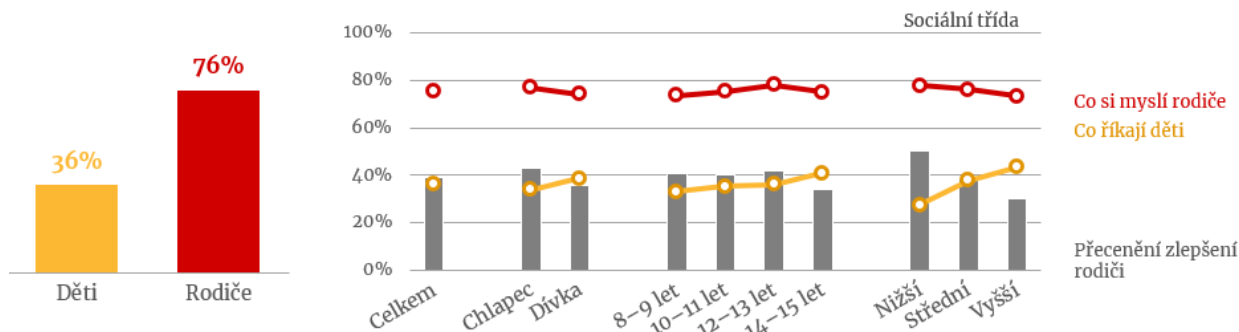
První sledovanou oblastí výzkumu byl wellbeing dětí v souvislosti s využíváním mobilního telefonu. V poslední době se cítí šťastně 69 % dětí v Česku. Jejich rodiče si přitom myslí, že děti jsou celkově šťastnější (75 %). Děti z O2 Chytrých škol se cítí oproti populaci všech dětí méně šťastné (53 %). Nejvíce šťastné jsou děti, které často sportují – u nich je deklarovaný pocit štěstí téměř 2krát vyšší než u dětí, které sportují málo nebo vůbec.

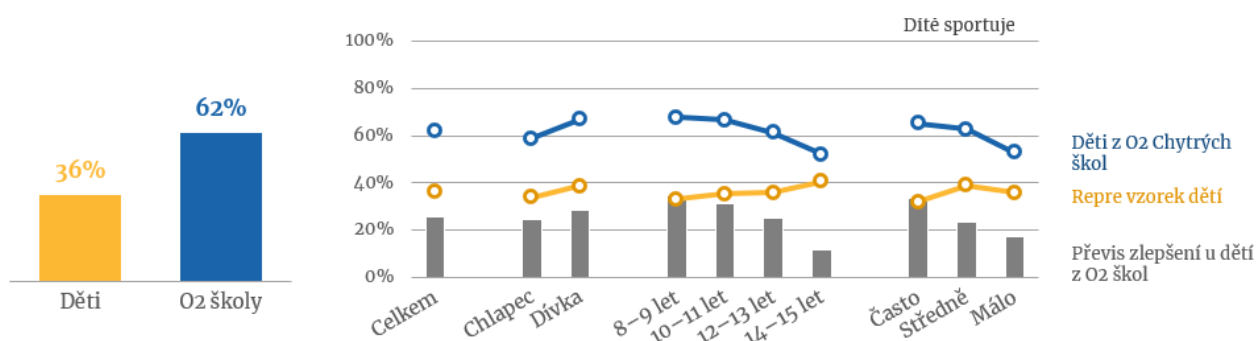
Graf 1: Jak se v poslední době cítí vaše dítě / cítíš?

Další sledovanou oblastí bylo to, jak často dítě během dne kontroluje mobilní telefon. Alespoň jedenkrát za hodinu kontroluje mobil 22 % dětí v Česku, což je stejný podíl jako u obecné populace Čechů. Žáci z O2 Chytrých škol kontrolují své mobily ve větší míře – 38 % kontroluje mobil alespoň jednou za hodinu. Na rozdíl od jiných ukazatelů mají rodiče celkem přehled o tom, jak často jejich děti kontrolují mobil – deklarované povědomí o tom, jak často dítě kontroluje mobil, se u rodičů příliš neliší od toho, jak odpovídaly děti samotné.

76 % rodičů si myslí, že omezení doby, kterou děti tráví na mobilu, by zlepšilo kvalitu života dětí. Naopak pouze 36 % dětí z obecné populace si myslí, že by se jejich život při omezení používání mobilu zlepšil. To je značný rozdíl oproti žákům z O2 Chytrých škol – 62 % těchto dětí si myslí, že by se jejich život zlepšil, kdyby na mobilu trávily méně času.

Graf 2: Můj život by se zlepšil, kdybych trávil/a méně času na mobilu:

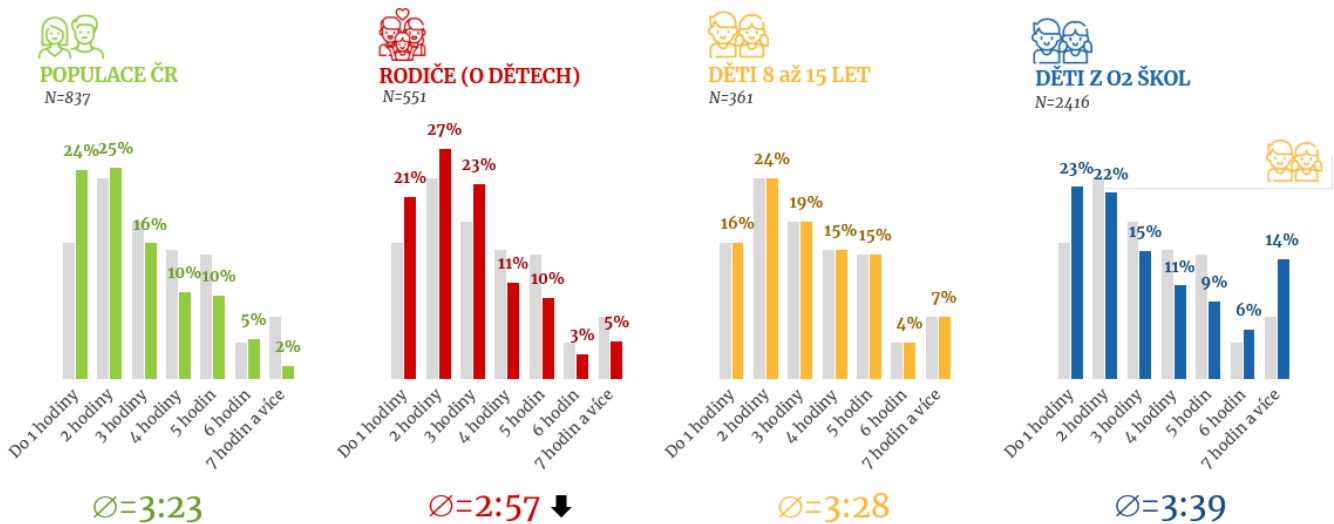
Graf 3: Můj život by se zlepšil, kdybych trávil/a méně času na mobilu:

Pokud by si děti měly představit víkend bez mobilu, nejčastěji by pociťovaly nudu (38 % dětí). Rodiče si myslí, že by se jejich děti nudily méně (29 %). Pro populaci ČR by víkend bez mobilu představoval spíše svobodu (28 %) a výzvu (28 %). Naopak off-line víkend si se svobodou spojuje pouze 6 % dětí.

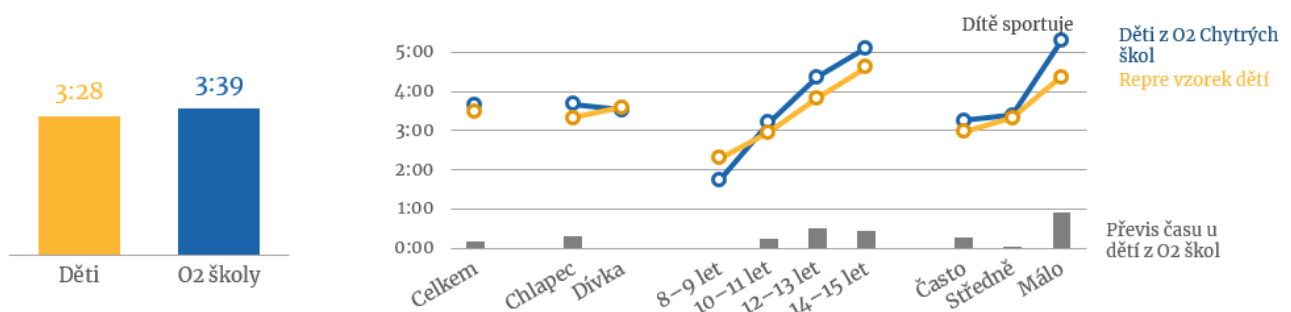
5.2 Čas strávený na mobilu

Děti z reprezentativního vzorku tráví denně na telefonu 3,5 hodiny. Rodiče si naopak myslí, že děti tráví denně na mobilu v průměru o 30 minut méně. Žáci z O2 Chytrých škol na telefonu průměrně tráví o 11 minut déle než průměrné české dítě. Děti na mobilu pak tráví podobně času jako dospělá reprezentativní populace Česka. Čas, který děti na mobilu tráví, se zvyšuje s věkem dítěte. Dívky na mobilu tráví denně o něco více času než chlapani. Tento trend potvrzují i jejich rodiče.

Graf 4: Kolik hodin denně trávíte / tráví dítě / trávíš na mobilu nebo na tabletu?

Na to, jak moc času děti tráví denně na telefonu, má dramatický vliv, zda dítě provozuje mimoškolní aktivity, např. sport. Děti, které často sportují, tráví v průměru o 1 hodinu a 20 minut na mobilu méně než děti, které nesportují. Ty denně na mobilu tráví v průměru 4 hodiny a 20 minut. Vzorec je stejný pro obě sledované skupiny dětí.

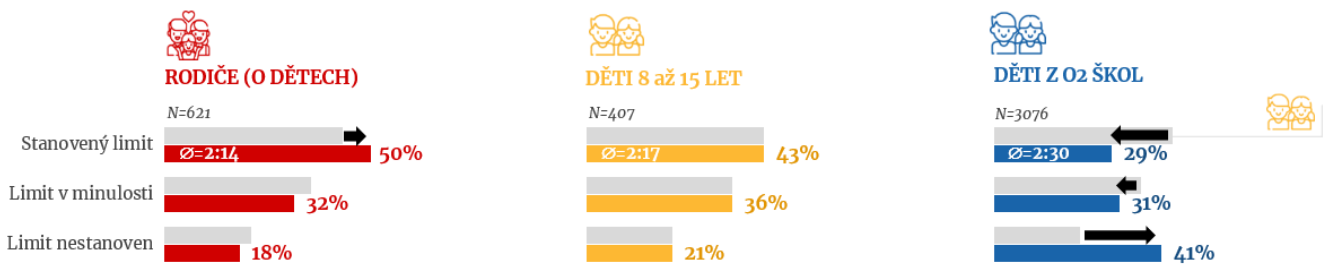

Graf 5: Kolik hodin denně trávíš /tráví naše dítě na mobilu. Děti vs. děti z O2 Chytrých škol.

Čas, který dítě denně tráví na mobilním telefonu, se polovina dotázaných rodičů snaží korigovat tím, že dětem nastaví denní limit. Ten v průměru činí 2 hodiny 14 minut. Necelá polovina dětí (43 %) deklaruje, že má nastavený denní limit pro používání mobilu. V průměru svůj limit

odhadují na 2 hodiny a 20 minut. Polovina dětí, která limit má, tvrdí, že jí denní limit nestačí a že by na mobilu chtěla trávit více času.

Žáci z O2 Chytrých škol mají více volnosti. Stanovený denní limit má pouze necelá třetina z nich (29 %) a v průměru je stanoven na 2,5 hodiny. Většina je ale s limitem spokojena, nestačí pouze čtvrtině. Nejčastěji mají denní limit mladší děti, s věkem omezení klesá.

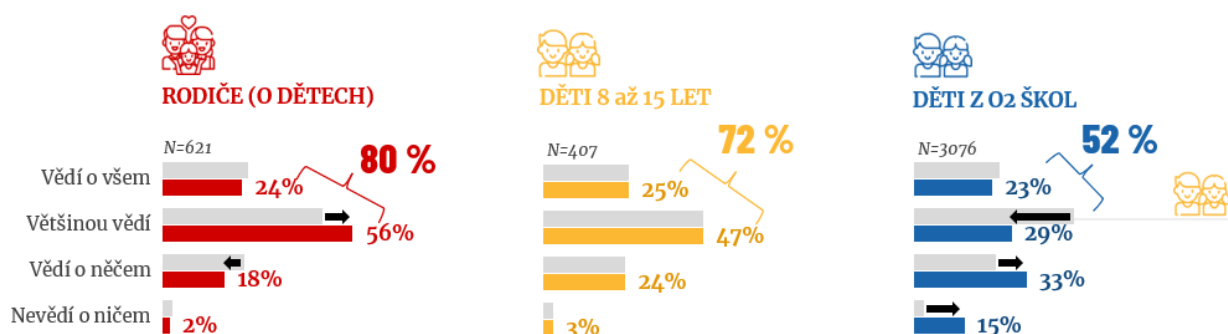

Graf 6: Má dítě / máš nastavený limit pro denní čas na mobilu nebo na tabletu?

Většina rodičů (84 %) zakazuje dětem používat telefon v noci, kdy mají spát. 59 % dětí si přesto mobil bere do postele. Častěji si berou telefon do postele starší děti (80 % dětí ve věku 14–15 let) a dívky. Zákazy mobilu v posteli se týkají zejména mladších dětí, ale rovněž dětí, které častěji sportují. Děti, které usínají s mobilem, mají v jeho využívání větší volnost – příliš často nemívají stanovený denní limit na používání mobilu, méně často s rodiči sdílí vše, co na mobilu dělají, a častěji na mobilu tráví čas psaním si s kamarády či prohlížením si a sdílením obsahu na sociálních sítích.

5.3 Rodičovská kontrola

Většina rodičů tvrdí, že má představu o tom, co jejich děti na mobilu dělají. Podle dětí ví o všem 25 % rodičů, 47 % rodičů pak většinou ví, co děti na mobilu dělají. Rodiče si ale myslí, že mají kontrolu ještě vyšší. 8 z 10 rodičů si myslí, že alespoň většinou ví, čím jejich dítě tráví svůj čas na mobilu. Většina dětí je zároveň k rodičům upřímná a většinou jim o tom, co na telefonu dělají, říká pravdu (81 %). Žáci z O2 Chytrých škol říkají pravdu méně často (61 %), ale spíše, než by rodičům lhali, tvrdí, že se jejich rodiče neptají (18 %). To koresponduje s předchozím zjištěním, že žáci z O2 Chytrých škol mají v rámci používání mobilního telefonu více volnosti.

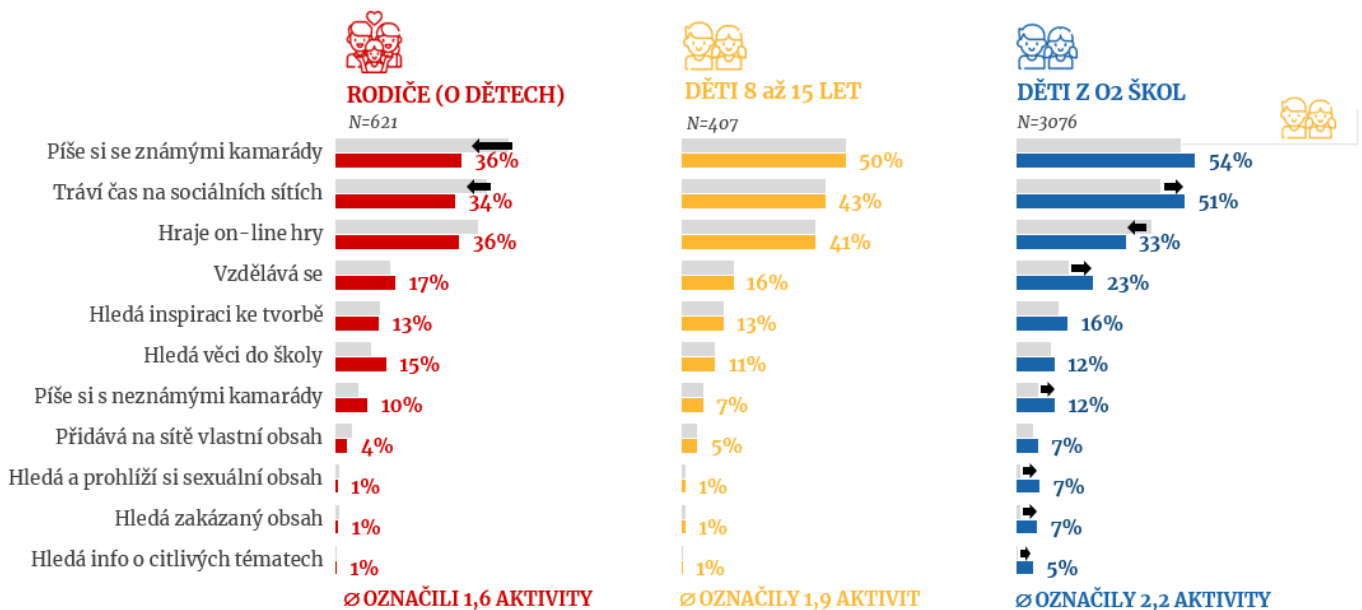

Největší kontrolu nad tím, co dělá jejich dítě na telefonu, mají rodiče mladších žáků (dle dětí ve věku 8–9 let je informováno 91 % rodičů). Kontrola s věkem dětí klesá. U 14–15letých dětí má kontrolu 57 % rodičů, i když rodiče si myslí, že mají větší kontrolu (68 %). Informovanější jsou o aktivitách dětí na mobilu spíše rodiče dívek než chlapců (o 9 p.b.). Skutečnost, že jsou aktivity dívek častěji pod kontrolou, potvrzují i rodiče. To může souviset s tím, že jsou dívky na mobilu aktivnější. Dívky tráví na mobilu denně o něco více času než chlapci (o 16 minut) a častěji si ho berou také do postele.

Kromě toho, že si rodiče s dětmi o jejich aktivitách na mobilu povídají, znají dvě třetiny rodičů také heslo do telefonu dětí. U žáků z O2 Chytrých škol zná heslo pouze polovina rodičů (54 %). Ke kontrole aktivit dítěte na mobilu používají rodiče primárně kontrolní aplikace (46 %), třetina rodičů spoléhá na informace od dítěte (38 %). Šestina rodičů přímo kontroluje mobil svého dítěte.

5.4 Aktivity na mobilu

Děti jsou na svém mobilním telefonu aktivnější, než si myslí jejich rodiče. Polovina dětí si každý den píše s kamarády, které zná, 43 % dětí tráví čas na sociálních sítích a 41 % hraje online hry. Děti tedy spíše využívají mobil pro zábavu, pouze menšina využívá mobil ke vzdělávání se (16 %) nebo k hledání věcí do školy (11 %). To je o trochu méně, než očekávají jejich rodiče. I když rodiče nemají iluze, že děti telefon využívají pouze k seberozvoji, myslí si, že jejich děti méně využívají pro zábavu (např. na sociálních sítích, psaní s kamarády, hraní her).

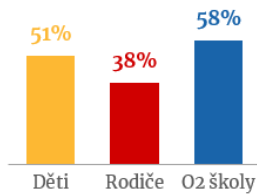
Graf 7: Co dělá vaše dítě / děláš na mobilu každý den?

Žáci z O2 Chytrých škol jsou ještě aktivnější než děti z reprezentativního vzorku české populace. Žáci z O2 Chytrých škol si častěji každý den píšou s kamarády (58 % vs. 51 % u reprezentativního vzorku) nebo jsou na sociálních sítích (52 % vs. 44 %). Naopak méně z nich hraje na mobilu online hry (33 % vs. 41 %).

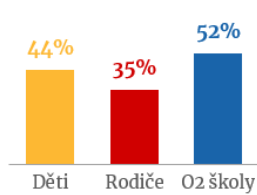
Denně si píše s kamarády a tráví čas na sociálních sítích více dívek než chlapců. Ti naopak častěji hrají online hry. Mezi žáky z O2 Chytrých škol jsou na sociálních sítích aktivnější chlapci (55 % chlapců vs. 49 % dívek). Z hlediska obsahu sdílí na internetu selfie nebo videa sebe samých třetina dětí (35 %). Častěji se jedná o dívky (44 %) než chlapce (25 %). Rodiče si myslí, že jejich děti sdílí své fotky/video méně, než tomu ve skutečnosti je (30 % vs. 35 %). Žáci z O2 Chytrých škol jsou se sdílením obezřetnější, své snímky sdílí pouze čtvrtina z nich. To je pravděpodobně i tím, že se žáci O2 Chytrých škol o nebezpečí sdílení vlastních fotografií na internetu dozvídají častěji, a to právě v rámci výuky a aktivit spojených s projektem O2 Chytrá škola.

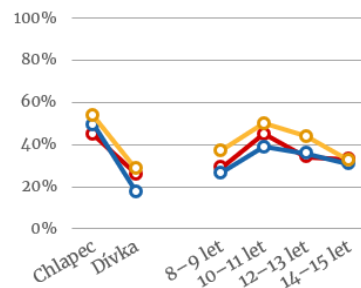
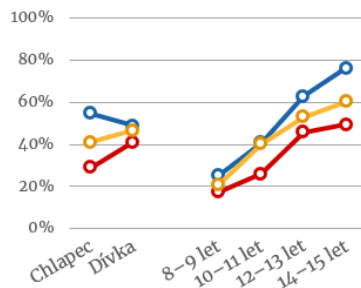
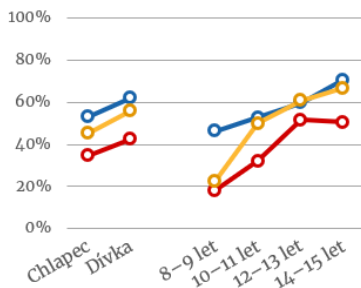
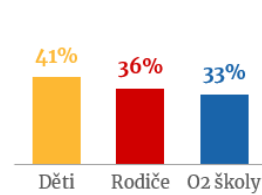
Píšu si s kamarády:
 Děti vs. rodiče vs. děti z O2 škol

Jsem na sociálních sítích:
 Děti vs. rodiče vs. děti z O2 škol

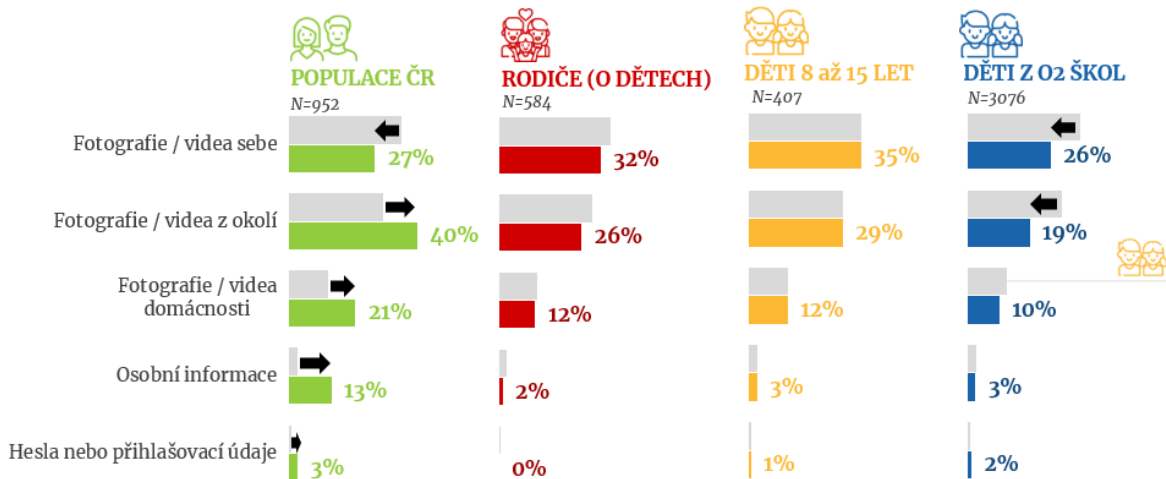
Hraju on-line hry:
 Děti vs. rodiče vs. děti z O2 škol

Co říkají děti
 Co si myslí rodiče
 Co říkají děti z O2 škol

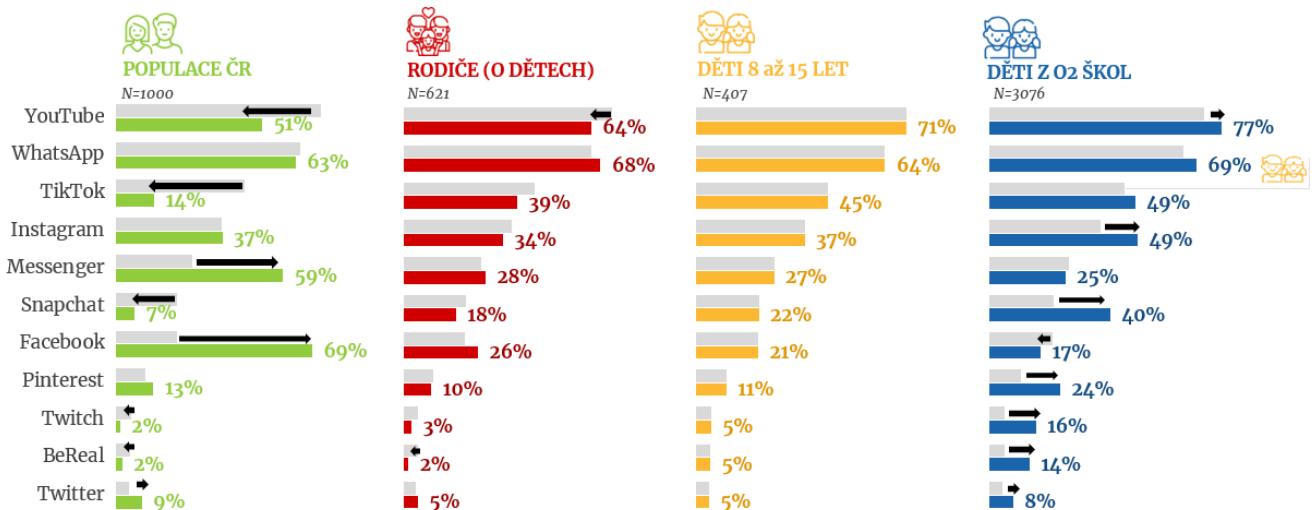
Graf 8: Co dělá vaše dítě / děláš na mobilu každý den?

Zatímco děti častěji sdílí videa sebe samých, dospělí sdílejí převážně fotografie či videa z okolí. Pokud jde o sdílení osobních informací, děti si je chrání více než dospělá populace, která sdílí své osobní informace na internetu ve 13 % případů (děti pouze ve 3 %).

Graf 9: Co sdílíte / sdílí vaše dítě / sdílíš na internetu?

Pokud jde o využívání sociálních sítí, patří mezi dětmi nejvyužívanější sociální sítě a platformy YouTube (71 % sleduje denně) a WhatsApp (používá 64 % dětí denně). Téměř polovina dětí na denní bázi rovněž využívá TikTok (45 % dětí), což je výrazně vyšší podíl než u obecné populace (14 %). Ta nejčastěji tráví čas na Facebooku (69 %), který je pro děti až sedmou volbou mezi sociálními sítěmi / platformami (např. až po Instagramu, Messengeru, ale rovněž Snapchatu). Rodiče mají poměrně dobrý přehled o tom, které sociální sítě a platformy jejich děti využívají. Žáci

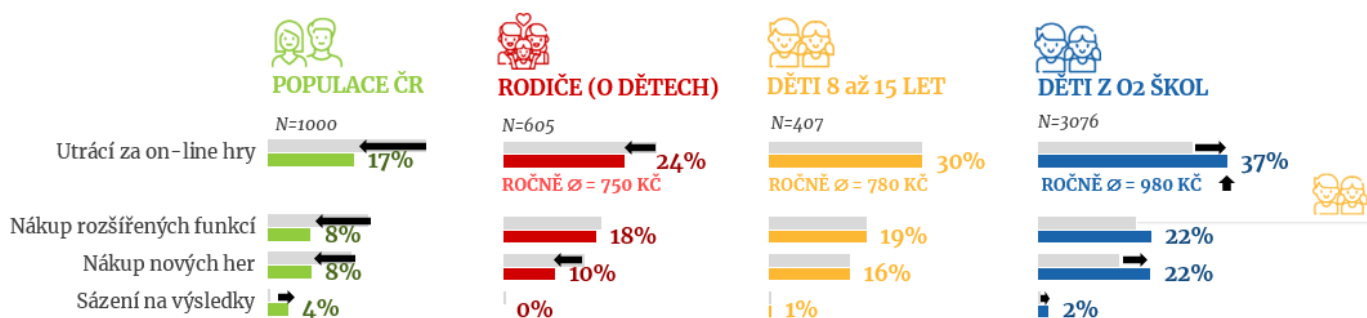
Graf 10: Které sociální sítě a platformy denně využíváte / využívá vaše dítě / využíváš?

z O2 Chytrých škol jsou na většině sociálních sítích aktivnější než děti z obecné populace. Největší rozdíl byl zaznamenán v používání Instagramu (49 % žáků O2 Chytrých škol vs. 37 % dětí z obecné populace) nebo rovněž Pinterestu (24 % žáků O2 Chytrých škol vs. 11 % dětí v populaci).

Je nutné zmínit, že sociální sítě a platformy, jako YouTube, TikTok, Instagram, Snapchat, Facebook a Messenger, mohou děti legálně používat až od věku 13 let. WhatsApp dokonce až od 16 let věku. Jelikož bylo vycházeno z předpokladu, že děti tento zákaz porušují, byly na používání sociálních sítí dotazovány i děti mladší 13 let. Předpoklad se ukázal jako správný, děti využívají sociální sítě i před 13. rokem, ale s věkem využívání roste. Nejsilnější věkový gradient byl pozorován u Instagramu. Ve věku 8–9 let používá Instagram 5 % dětí, ve věku 14–15 let je to již 75 % dětí. Platforma YouTube je z hlediska využívání podle věku specifická, děti jsou zvyklé sledovat YouTube již od nízkého věku a denně ho sleduje 7 z 10 nejmladších i nejstarších dětí. Pravděpodobně si tedy děti na YouTube přizpůsobují konzumovaný obsah, ale využívají ho v podobné míře bez ohledu na jejich věk.

5.5 Placení za online hry

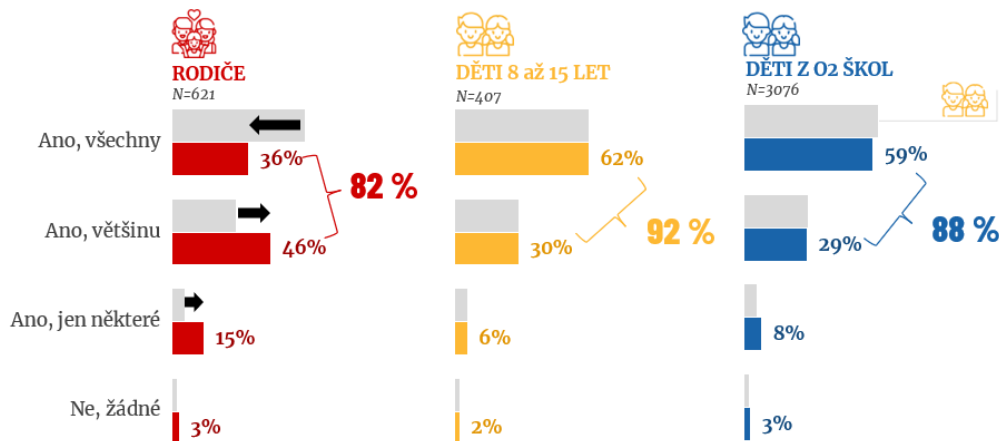
Placené online hry nejsou doménou pouze dětí. I když dětí, které utrácí za online hry, je více (30 %), je ochotna si za hru zaplatit i část dospělé populace (17 %). Polovina dětí si kupuje hry několikrát do roka. Žáků, kteří utrácí za online hry, je v O2 Chytrých školách více než v obecné dětské populaci (37 % vs. 30 %) a v průměru za hry ročně utrácí větší částku. Žáci z O2 Chytrých škol utratí za online hry v průměru 980 Kč ročně, reprezentativní populace dětí o 200 Kč méně. Rodiče si myslí, že jejich děti utrácí za online hry v menší míře (23 % oproti skutečným 30 % dětí). Za hry platí spíše chlapci než dívky.

Graf 11: Platíte vy osobně / platí vaše dítě / platíš za online hry?

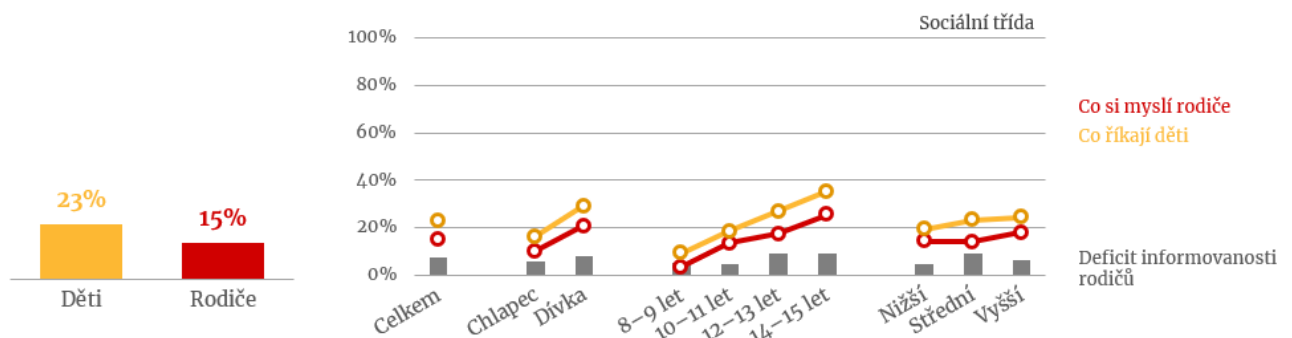
5.6 Nebezpečí na internetu

Tvrzení, že děti často komunikují na internetu s lidmi, které neznají, není v očích dětí úplně pravdivé. 92 % dětí tvrdí, že osobně zná většinu svých online kamarádů. Rodiče jsou přitom skeptičtější a častěji si myslí, že jejich děti znají jen některé své kamarády (15 %, ve skutečnosti pouze 6 %).

Graf 12: Znáte / znáš osobně kamarády, se kterými si vaše dítě píše / píšeš na mobilu?

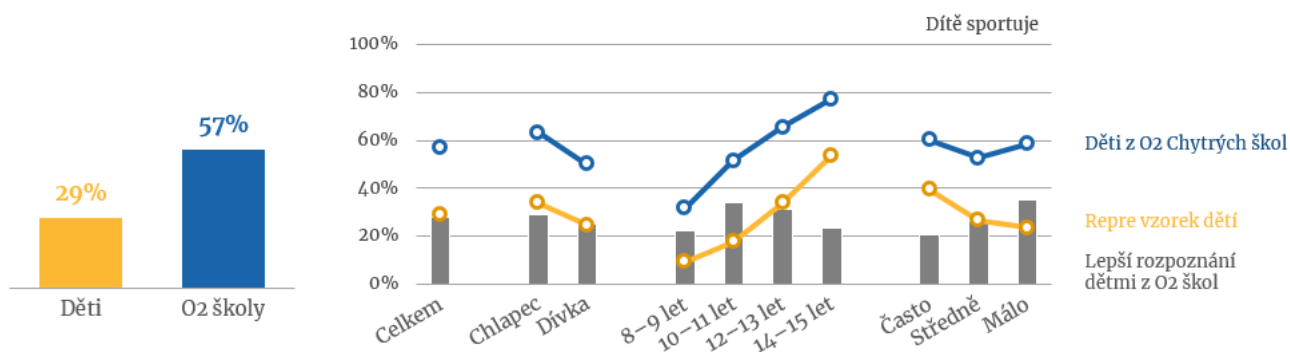
Pětina dětí (23 %) se setkala na internetu s kyberšikanou, o které rodiče ne vždy vědí. Pouze 15 % rodičů si je vědomo toho, že jejich dítě bylo obětí kyberšikany. Častěji byly oběťmi dívky (29 %) než chlapci (16 %). S šikanou v online prostoru se setkali také ve větší míře žáci z O2 Chytrých škol (28 %), což mimo jiné souvisí s tím, že mobilní telefon využívají více než obecná dětská populace.

Graf 13: Byl/a jsem / dítě bylo obětí kyberšikany. Děti vs. rodiče.

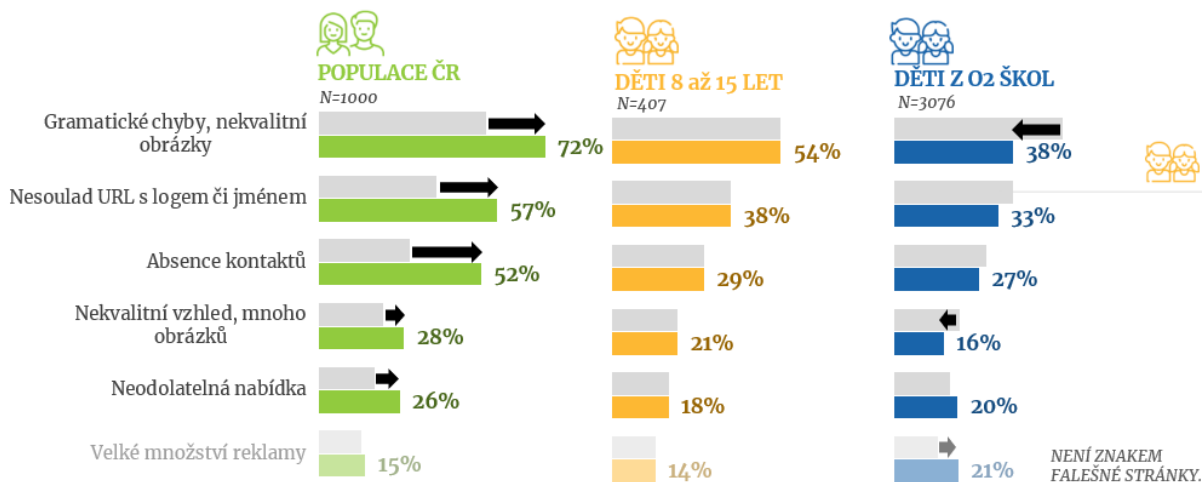

Jedním z důležitých témat výzkumu byla také schopnost rozpoznat falešnou internetovou stránku. Více než polovina dospělých (55 %) si myslí, že by dokázala rozpoznat falešnou internetovou stránku. Děti v Česku si věří o dost méně – pouze 29 % dětí předpokládá, že by falešnou stránku dokázalo identifikovat. Žáci z O2 Chytrých škol si věří více než děti z reprezentativní populace – 57 % odpovědělo, že by falešnou stránku rozpoznalo.

Graf 14: Poznám falešnou stránku. Děti vs. děti z O2 Chytrých škol

Děti by vyhodnotily falešnou stránku nejčastěji podle toho, zda se na stránce objevují gramatické chyby a nekvalitní obrázky (54 %), pokud není v souladu URL a logo/jméno (38 %) nebo pokud chybí kontaktní údaje (29 %). Dospělá populace rozpoznává falešné webové stránky na základě více znaků, častěji také podle nekvalitního vzhledu nebo neodolatelné nabídky.

Graf 15: Podle čeho poznáte / poznáš falešnou internetovou stránku?

O nebezpečí falešných stránek mají děti povědomí z domova – 8 z 10 rodičů své děti varovalo. Před falešnými stránkami varují rodiče své děti bez ohledu na sociální třídu, z které pocházejí. Častěji dostávají varování starší děti (14–15 let). Poučení o nástrahách falešných stránek dostávají častěji dívky než chlapci (80 % vs. 74 %), chlapci ale mají větší sebevědomí, že falešné stránky rozpoznají (o 9 p.b. vyšší než u dívek).

6 Segmentace

Přestože každé dítě je jiné a jinak využívá mobilní telefon, lze identifikovat skupiny, které se svým chováním podobají. Pro účely našeho výzkumu jsme děti rozdělili podle toho, jak často mobilní telefon využívají a zda se na mobilu dopouštějí rizikového chování. Výsledkem jsou čtyři skupiny:

Ostražití průzkumníci

- 56 % dětí ve věku 8 až 15 let
- cca 450 tisíc dětí ve věku 8 až 15 let

HONZA, 9 LET

Ostražití průzkumníci představují nejpočetnější skupinu dětí a současně patří mezi ty nejšťastnější děti (73 %). Mobil využívají v menší míře a rizikového chování se na internetu nedopouštějí vůbec nebo se ho dopouštějí výjimečně. Jsou to spíše mladší děti, tj. s rostoucím věkem Ostražitých průzkumníků v populaci ubývá. Častěji se v tomto segmentu nacházejí spíše chlapci a děti, které sportují.

Ostražití nadšenci

- 21 % dětí ve věku 8 až 15 let
- cca 170 tisíc dětí ve věku 8 až 15 let

JANA, 14 LET

Ostražití nadšenci jsou druhou nejpočetnější skupinou dětí. Zároveň jsou to děti šťastné v životě (73 %). Od Ostražitých průzkumníků se liší tím, že mobil využívají do větší míry. Stejně jako Ostražití průzkumníci se ani tento segment nedopouští rizikového chování na mobilu a internetu. V segmentu jsou o trochu více zastoupeny dívky. Četnost segmentu s věkem roste. To souvisí také s tím, že s narůstajícím věkem roste frekvence a míra využívání mobilního telefonu. I přesto, že tento segment dodržuje většinu zásad bezpečného chování na internetu, má 31 % dětí v segmentu zkušenost s kyberšikanou.

MICHAL, 13 LET

Rizikovní průzkumníci

- 11 % dětí ve věku 8 až 15 let
- cca 80 tisíc dětí ve věku 8 až 15 let

Rizikovní průzkumníci jsou děti, které mobil využívají příležitostně a zároveň se dopouštějí na mobilu rizikového chování. Polovina dětí v tomto segmentu se cítí šťastně. V tomto segmentu se častěji nacházejí chlapci (14 %) než dívky (8 %). Mimo to je ale segment zastoupen mezi všemi sociodemografickými skupinami podobně – četnost se příliš neliší s věkem či sociální třídou. Zkušenost s kyberšikanou má 22 % dětí v segmentu.

Rizikovní nadšenci

- 12 % dětí ve věku 8 až 15 let
- cca 80 tisíc dětí ve věku 8 až 15 let

KLÁRA, 15 LET

Rizikovní nadšenci jsou nejohroženějším segmentem. Jsou to děti, které mobil využívají často a zároveň se ve větší míře dopouštějí rizikového chování. 55 % dětí z tohoto segmentu se cítí v životě šťastně. V segmentu Rizikovní nadšenci jsou častěji zastoupeny dívky (14 %) než chlapci (9 %). Čím jsou děti starší, tím spíše spadají do segmentu Rizikovní nadšenci. Tento segment má největší zkušenost s kyberšikanou – někdy ji zažilo 55 % dětí.

Výše uvedené skupiny ukazují, že chování dětí na internetu se podstatně liší. Jedno z nejzajímavějších zjištění tohoto výzkumu představuje, že pravděpodobnost toho, že se dítě setkává s kyberšikanou, nezáleží až tak na tom, nakolik se dítě chová rizikově, ale zejména na míře času, kterou stráví v online prostředí. Jako jedna z možných interpretací tohoto jevu se nabízí, že kyberšikana v některé ze svých podob je na internetu natolik rozšířeným jevem, že dříve či později se s ní setká každé dítě, a to bez ohledu na to, jak bezpečně se na internetu chová. Proto je nutné

o problematice kyberšikany a její možné prevenci edukovat nejen jednotlivé děti, ale celé třídy, učitele i rodiče.

7 Faktory ovlivňující štěstí dítěte

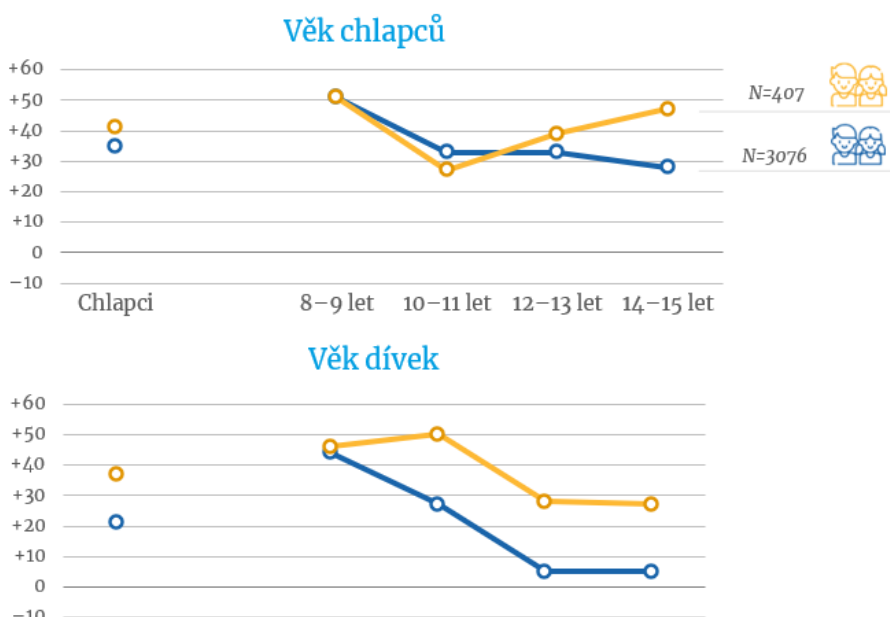
Kromě chování dětí na internetu nás zajímalo i to, co ovlivňuje štěstí dětí v dnešní digitální době. Zaměřili jsme se na vlivy různých faktorů, jako jsou chování rodičů, věk a pohlaví dítěte, sociální třída, frekvence sportování či míra využívání mobilního telefonu.

Aby bylo možné štěstí dětí porovnat, vypočítali jsme tzv. Index štěstí. Ten zahrnuje subjektivně vnímaný pocit dětí na škále velmi šťastný, spíše šťastný, neutrální, spíše smutný a velmi smutný. Méně jasným pocitům (“spíše”) jsme dali poloviční váhu oproti silným pocitům (“velmi”). Hodnota indexu nabývala hodnot od -100 do +100 a byla vypočítána jako rovnice:

$$\text{Index štěstí HI} = 100 \times (\% \text{_velmi\_šťastný} + \% \text{_spíše\_šťastný}/2 - \% \text{_spíše\_smutný}/2 - \% \text{_velmi\_smutný})$$

(nabývá hodnot od -100 do +100)

Šťastnější jsou děti z obecné populace (HI= +39) v porovnání s žáky z O2 Chytrých škol (HI=+25). Smutně se cítilo 8 % dětí, v O2 Chytrých školách to byla téměř pětina (18 %). Míra štěstí (na základě HI) je ve srovnání s chlapci nižší u dívek, u kterých navíc štěstí klesá s rostoucím věkem.

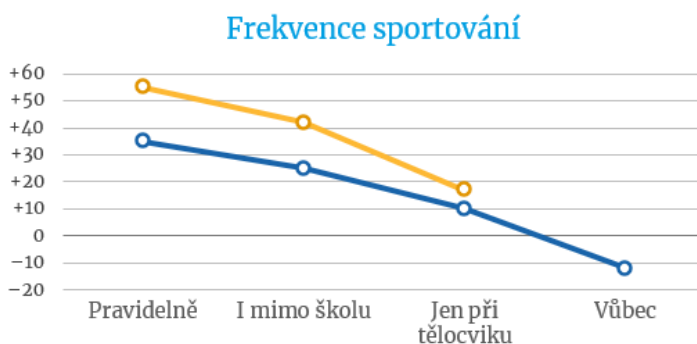

Graf 16: Vliv věku a pohlaví na míru štěstí dítěte

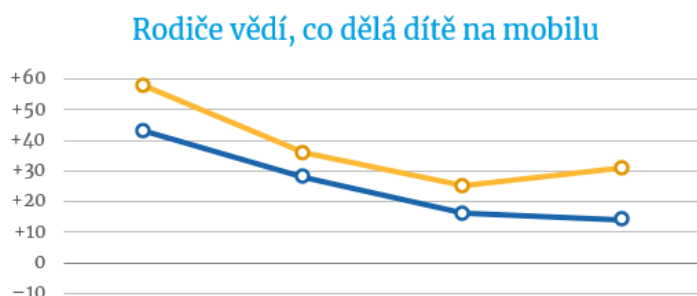
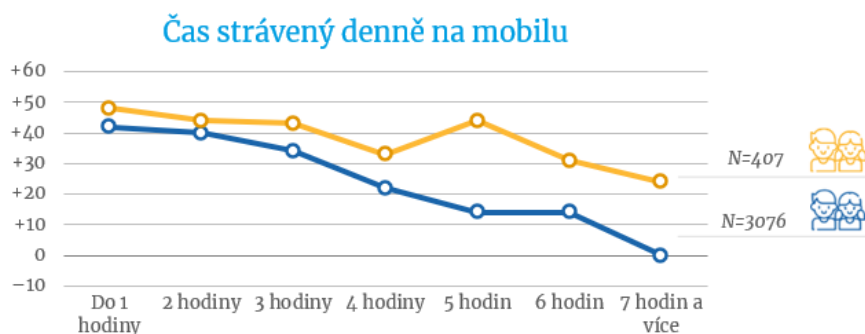
Z hlediska sociální třídy se míra štěstí u dětí neliší. Důležitým faktorem, který souvisí se subjektivně vnímaným štěstím, je frekvence sportování.

Děti, které sportují pravidelně, jsou výrazně šťastnější (HI=+55) než děti, které sportují jen při tělocviku (HI=+17).

Graf 17: Vliv sportovní aktivity na míru štěstí dítěte

Pokud jde o čas trávený na telefonu, šťastnější jsou ty děti, které tráví na mobilu nejméně času, mobil nekontrolují tak často, a ty děti, které si myslí, že při nižším používání telefonu by došlo ke zvýšení kvality jejich života. Proto, aby se děti cítily šťastnější, je velmi důležitý zájem rodičů. Děti, jejichž rodiče vědí, co dítě dělá na mobilu, jsou až 2krát šťastnější než děti, u kterých rodiče nemají povědomí o aktivitách na mobilním telefonu.

Graf 18: Vlivy proměnných Čas strávený na telefonu a Kontrola rodičem na míru štěstí dítěte.

Kontakty

TEREZA FRIEDRICHOVÁ

Client Service Executive

m (+420) 733 610 461

e tereza.friedrichova@nms.cz

KAMIL KUNC

Client Service Director

m (+420) 777 825 723

e kamil.kunc@nms.cz

O NMS

NMS Market Research je výzkumná agentura s více než 20letou historií. Kromě výzkumu trhu, který poskytuje stovkám klientů z celého světa, zkoumá i politická a společenská témata. Je členem mezinárodní organizace ESOMAR a národní organizace SIMAR.

DOMINIKA HERDOVÁ

Manažerka Nadace O2

m (+420) 739 320 302

e dominika.herdova@o2.cz

0 Nadaci O2

Klíčem k bezpečnému chování na internetu je prevence. Proto se v Nadaci O2 věnujeme informování veřejnosti o nástrahách online světa a varujeme i před možnými kybernetickými hrozbami. Obezřetní uživatelé dělají z internetu bezpečnější místo.